

नव जन्मचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

अभिलेखी श्रमा शर्माले विपदको समयमा गरिएको सहयोगको वितरण वा रसिद सामाजिक सञ्जालमा सार्वजनिक गर्नु सकारात्मक कदम भएको बताइएको छ। सामाजिक सञ्जालमा एक पोस्ट गर्दै उनले यस कार्यलाई पारदर्शिता र उद्देगताको माध्यमका रूपमा व्याख्या गरेकी हुन्। रिजुनसद वा रसिद सामाजिक सञ्जालमा राख्ने प्रवृत्ति विरोध भइरहेका बेला अभिलेखी शर्माले यसको बचाउ गरेकी छन्।

अभिलेखी वर्षा सिवाकोटीले बाढीपिडितको पुनर्वासका लागि आइतबार प्रधानमन्त्री देवी प्रकोप उद्घार कोषमा तीन लाख रुपैयाँ सहयोग गरेकी छन्। यसअघि अभिलेखा तथा टिकटकर पारस बम ठकुरी (कुल ब्याच)ले पाँच लाख रुपैयाँ सहयोग गरेका थिए। नेपाली फिल्म क्षेत्रबाट पनि सहयोग जुट्ने क्रम जारी छ। भदौ १० गतेको बाढीका कारण ठूलो जनघन र मौलिक क्षति लागेपछि विभिन्न क्षेत्रका व्यक्तिकरूले राख्त, उद्घार र पुनर्निर्माणका लागि आर्थिक सहयोग गरिरहेका छन्।

□ वर्ष ३१ □ अंक ४५ □ २०८३ भदौ १५ गते सोमबार 31 August 2026, Monday □ पृष्ठ संख्या ८ मूल्य रु ५/-

संक्षिप्त समाचार

ड्रोन आक्रमणमा ३७ जनाको मृत्यु

काठमाडौँ, भदौ १४/युक्रेनको राजधानी कियेभनजिकै रहेको एक गोदाममा रूसी ड्रोन आक्रमण हुँदा ३७ जनाको मृत्यु भएको युकेनो अधिकारीहरूले बताएका छन्। गोदाममा गोलाबाल्य तथा बास्ती सुख भण्डारण गरिएको र आक्रमणपछि भएको विस्फोट तथा आगलागीले आसपासका दर्जनौ घरमा क्षति पुगेको उनीहरूको भनाइ छ। बुबा जिल्लाको साइला गाउँमा शुक्रबार राति भएको आक्रमण यस वर्ष युकेनमा भएको सबैभन्दा घातक रूसी आक्रमण बनेको छ। स्थानीय क्षेत्रीय सैन्य प्रशासनका प्रमुख टिमुर टकाचेनकोका अनुसार आगलागीका कारण कम्तीमा ५० आवासीय भवनमा क्षति पुगेको छ। मृत्यु हुनेमा ३४ जना वृद्ध तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिको स्याहार केन्द्रका बासिन्दा रहेको उनले बताए। छटनापछि ३७० भन्दा बढी मगिसलाई सुरक्षित स्थानमा सारिएको छ। यसैबीच, दक्षिणी खेरसन क्षेत्रमा रूसी आक्रमणबाट दुई जनाको मृत्यु हुनुका साथै एक बालबालिकासहित २७ जना घाइते भएको क्षेत्रीय अधिकारीहरूले बताएका छन्।

प्रेस युनियन पाल्पाको १० औं अधिवेशन आफ्नै पार्टीका सकारात्मकसँगै नकारात्मक पक्ष लेख्न पनि नडराउनुस् : सभापति श्रेष्ठ

कृष्ण पोखरेल
पाल्पा, भदौ १४/नेपाली कांग्रेस पाल्पाका सभापति हिमालदत्त श्रेष्ठले पत्रकारले आफ्नै शुभेच्छुक पार्टीका सकारात्मक कामसँगै कमजोरी र नकारात्मक पक्षसमेत निष्पक्ष भएर लेख्नुपर्ने बताएका छन्। नेपाल प्रेस युनियन पाल्पा शाखाको १०औं जिल्ला अधिवेशनलाई आइतबार तानसेनमा सम्बोधन गर्दै सभापति श्रेष्ठले यस्तो बताएका हुन्।

उनले पत्रकारिता कुनै दलको पक्षपोषण गर्ने नभई सत्य, तथ्य र जनताको पक्षमा सूचना प्रवाह गर्ने माध्यम हुनुपर्नेमा जोड दिए। सभापति श्रेष्ठले लोकतन्त्रको सुन्दर पक्ष आवधिक निर्वाचन भएकाले प्रेस युनियनले नियमित अधिवेशनमार्फत नेतृत्व चयन र संगठनलाई गतिशील बनाउनु सकारात्मक भएको बताए। राजनीतिक दलका नेताहरूले कार्यकर्ता र जनताको भावनाभन्दा विचलितताको पछि लागेर काम गर्दा जनतामा निराशा बढेको स्वीकार गर्दै श्रेष्ठले राजनीतिक दलहरूले पत्रकारिता पेशाप्रति पर्याप्त ध्यान दिन नसकेको बताए। उनले प्रेस युनियनजस्ता संस्थाले विचार, सिद्धान्त, संगठन र सामाजिक उत्तरदायित्वलाई केन्द्रमा राखेर आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने धारणा व्यक्त गरे। नेपाल प्रेस युनियनका केन्द्रीय प्रतिनिधि प्रेमनारायण आचार्यले प्रेस तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता कृषिगत हुने गरी सरकारबाट गतिविधि भइरहेको आरोप लगाए। राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी पाल्पाका सभापति विष्णु भण्डारीले पत्रकारिताको स्वतन्त्रता र विश्वसनीयतामा आँच नआउने गरी काम गर्न पत्रकारलाई आग्रह गरे। उनले पार्टी सभापति रवि लामिछाने पनि पत्रकारिता पुष्टभूमीबाट राजनीतिमा आएको उल्लेख गर्दै पत्रकारका समस्या समाधान हुने विश्वास व्यक्त गरे। नेपाली कांग्रेस गुल्मीका सचिव तथा प्रेस युनियन पाल्पाका पूर्वअध्यक्ष जगदीश भट्टराईले सरकारले जनताको सूचना पाउने अधिकारलाई कमजोर बनाउने काम गरेको बताए। मिडिया बन्द हुने अवस्था सिर्जना हुँदा पनि राजनीतिक दलहरूले पर्याप्त आवाज नउठाएकोमा उनले दुःख व्यक्त गरे।

नेकपा एमाले पाल्पाका सचिव रामजी पोखरेलले लोकतान्त्रिक परिवर्तनका हरेक चरणमा पत्रकारको महत्वपूर्ण भूमिका रहे पनि राजनीतिक दलहरू सतता पुगेपछि पत्रकारलाई बेवास्ता गर्ने प्रवृत्ति देखिएको बताए। उनले पत्रकारले सत्य, तथ्य र निष्पक्ष भएर कलम चलाउनुपर्नेमा जोड दिए। राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी पाल्पाका अध्यक्ष बुलबहादुर कुँवरले सञ्चारमाध्यमले विगतदेखि प्राप्त गर्दै आएको लोककल्याणकारी विज्ञापन कटौती गर्न नहुने बताए। उनले पत्रकारले व्यक्तिगत तथा राजनीतिक आस्थाभन्दा माथि उठेर समाचार लेख्नुपर्ने धारणा राखे। (- बाँकी अन्तिम पेजमा...)

आज राष्ट्रिय पुस्तकालय दिवस मनाइँदै

पाल्पा, भदौ १४/प्रत्येक वर्ष भदौ १५ गते विभिन्न कार्यक्रम आयोजना गरी मनाइने पुस्तकालय दिवस आज देशभर मनाइँदै छ। विसं २०६५ देखि सरकारले भदौ १५ गतेलाई पुस्तकालय दिवसका रूपमा मनाउँदै बआएको हो। राजा गीर्वाणपुत्र विक्रम शाहको शासनकालमा विसं १८६९ भदौ १५ गते शुक्रबार पुस्तकालय बनाउनेसम्बन्धी कानुनमा लालमोहर लगाएको स्मृतिमा सरकारले भदौ १५ गतेलाई पुस्तकालय दिवसका रूपमा मनाउने निर्णय गरेको थियो। 'पुस्तकालय' ज्ञान, सूचना र अध्ययनको महत्वपूर्ण केन्द्रका रूपमा रहेको भए पनि पछिल्लो समय डिजिटल प्रविधिको बढ्दो प्रयोगसँगै पुस्तक पढ्ने बानीमा परिवर्तन आएको छ। मोबाइल, सामाजिक सञ्जाल र इन्टरनेटको सहज पहुँचका कारण पुस्तकालयमा पुगेर अध्ययन गर्ने संस्कार केही कमजोर हुँदै गएको देखिन्छ। (बाँकी अन्तिम पेजमा)

नेपाल प्रेस युनियन पाल्पामा नयाँ नेतृत्व, अध्यक्षमा मल्ल

पाल्पा, भदौ १४/प्रजातान्त्रिक पत्रकारहरूको छाता संगठन नेपाल प्रेस युनियन पाल्पा शाखाको नयाँ नेतृत्व चयन भएको छ। आइतबार तानसेनमा भएको युनियनको १० औं जिल्ला अधिवेशनले आगामी दिन वर्ष कार्यकालका लागि नयाँ नेतृत्व चयन गरेको हो। अधिवेशनले दुर्गा मल्लको नेतृत्वमा ९ सदस्यीय कार्यसमिति चयन गरेको छ। मल्ल अध्यक्षमा निर्वाचन भएकाले भएका हुन्। यसको उपाध्यक्षमा विष्णु प्रसाद खनाल, महिला उपाध्यक्षमा मीना कुमाल सिलवाल चयन भएका छन्। यसैगरी सचिवमा दुर्गा प्रसाद अर्याल, सह-सचिवमा सन्तोष सुनार, कोषाध्यक्षमा इमानसिँ राणा चयन भएको निर्वाचन अधिकृत शिव प्रसाद देवकोटाले जानकारी दिए। यस्तै सदस्यहरूमा प्रेरणा नेपाल, किशन पोखरेल र सुमन काकी चयन भएका छन्। अध्यक्षमा चयन भएसँगै मल्लले पत्रकारको हकहित, प्रेस तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको संरक्षणसँगै जिल्लाको पत्रकारितालाई थप व्यवस्थित, विम्वेवार र व्यावसायिक बनाउँदै लैजाने प्रतिबद्धता जनाएका छन्। अधिवेशनबाट युनियनको केन्द्रीय तथा प्रदेश प्रतिनिधिसमेत चयन गरिएको छ। केन्द्रीय प्रतिनिधिमार्फत मन् कुमार काफ्ले गहिर, जगदीश भट्टराई, भरत शर्मा, प्रकाश खनाल, मुक्ति प्रसाद न्यौपाने, सीता डोटेल, दिपक भट्टराई चयन भएका छन्। यस्तै प्रदेश प्रतिनिधिमार्फत रामचन्द्र रायमाझी, सीता पाण्डेय, दानबहादुर हिस्की, सुनिल काकी, रामचन्द्र हुंगाना, अनिल लिंगले चयन भएको निर्वाचन समितिले जनाएको छ।

सम्पादकीय

राष्ट्रिय पुस्तकालय दिवसको सन्दर्भ

पुस्तकालय दिवस आज देशभर मनाईदिए । सरकारले २०६५ देखि हरेक वर्ष भदौ १५ गते पुस्तकालय दिवस मनाउँदै आएको छ । राजा गीर्वाणयुद्ध विक्रम शाहको शासनकालमा विसं १८६८ भदौ १५ गते शुरुवार पुस्तकालय बनाउनेसम्बन्धी कानुनमा लालमोहर लगाएको स्मृतिमा सरकारले भदौ १५ गतेलाई पुस्तकालय दिवसका रूपमा मनाउने निर्णय गरेको थियो । यस दिवसले पुस्तकालयको संरक्षण, विकास र विस्तारसँगै पठन संस्कृतिको प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने आवश्यकताको स्मरण गराउँछ । प्रविधिको तीव्र विकाससँगै सूचना प्राप्त गर्ने माध्यमहरू धेरै भए पनि पुस्तक पढ्ने बानीको महत्त्व घट्नेको छैन । बरू विषयबन्धी ज्ञान, गहिरो अध्ययन र आलोचनात्मक सोच विकास गर्न पुस्तकालयको भूमिका अझ महत्त्वपूर्ण बनेको छ ।

तर नेपालका धेरै पुस्तकालय अझै पनि पर्याप्त पुस्तक, प्रविधि, दक्ष जनशक्ति र भौतिक पूर्वाधारको अभावमा सञ्चालन भइरहेका छन् । ग्रामीण तथा दुर्गम क्षेत्रमा पुस्तकालयको पहुँच सीमित छ । कतिपय स्थानमा पुस्तकालय स्थापना भए पनि नियमित सञ्चालन र व्यवस्थापनको समस्या देखिन्छ । यस्तो अवस्थामा राष्ट्रिय पुस्तकालय दिवस केवल औपचारिक कार्यक्रम गर्ने दिनमा सीमित हुनु हुँदैन । सरकारले पुस्तकालयलाई शिक्षाको आधारभूत पूर्वाधारका रूपमा प्राथमिकता दिन आवश्यक छ । विद्यालय, स्थानीय तह तथा समुदायमा व्यवस्थित पुस्तकालय स्थापना गरी सबै वर्ग र उमेर समूहका मानिसलाई सहज पहुँच उपलब्ध गराउनुपर्छ । पुस्तकालयलाई परम्परागत पुस्तकको संग्रहमा मात्र सीमित नराखी डिजिटल स्रोत, ई-पुस्तक र आधुनिक सूचना प्रविधिसँग जोड्नुपर्छ । साथै बालबालिका र युवामा नियमित पठन संस्कृतिको विकास गर्ने विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने आवश्यक छ । आज सामाजिक सञ्जाल र छोटो सामग्रीको बढ्दो प्रभावका कारण गहिरो अध्ययन गर्ने प्रवृत्ति कमजोर हुँदै गएको देखिन्छ । यस्तो परिस्थितिमा पुस्तकालयले मानिसलाई एकाग्र भएर पढ्ने, सोच्ने र प्रश्न गर्ने वातावरण प्रदान गर्न सक्छ । पुस्तकालयको विकास गर्नु भनेको केवल भवन र पुस्तकको संख्या बढाउनु होइन, ज्ञानप्रति सम्मान गर्ने संस्कारको विकास गर्नु पनि हो । तथै राष्ट्रिय पुस्तकालय दिवसले सबैलाई पुस्तकालयको महत्त्व बुझेर यसको संरक्षण र विकासमा योगदान गर्ने प्रेरित गर्न सक्नु पर्छ । यसो भयो भने मात्र दिवस मनाउनुले सार्थकता प्राप्त गर्दछ ।

f Opinion @ Social Network f

“जसले मेरो हात छोड्यो, उसलाई दोष दिन्नह
सायद उसले मलाई आफ्नै खुद्रामा उभिन सिकाउन आएको थियो।”
(रविन क्षेत्रीको फेसबुक स्टेटसबाट www.facebook.com/Rabin.Chhetri)

यो स्तम्भमा सामाजिक संजालमा पोष्ट गरिएका धारणाहरु राख्नेछौ । यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shitalapati मा लगइन गर्न सक्नुहुनेछ ।

नवजनपेताका पैसिकको रुपमा तपाईंसालाई आईरहेको छ । यो पत्रिका अगम स्तरीय अनि पठनीय बनाउनको लागि तपाईंहरुको अमूल्य सुभावाहरुको हागीलाई अत्यन्तै जरुरी छ । पाठकवृन्द तपाईंका सुभावाहरु दिई हागीलाई सहयोग गर्नुहन् हागी अनुरोध गर्दछौ ।

नवजनचेतना दैनिक
भगवतीटोल तानसेन, पाल्प

इतिहासले खोजेको अभिभावकत्व

बद्री अर्याल

नेपालको राजनीति अहिले केवल सरकार कसले चलाउने भन्ने प्रश्नको बारेपरि सीमित छ । प्रत्यक्ष स्वैयभन्दा गहिरो छ, शैलाई जोड्ने, समाजलाई आश्रय प्राप्त गर्ने र अभिव्यक्तिगत विध्वंस गर्ने राजनीतिक अभिभावकत्व कसले दिने ? जनताको नेतृत्वमा राजनीति गर्ने विध्वंसकारी पुर्तुगालीकरण गर्ने ? र लामो राजनीतिक इतिहास, प्रश्न र अनुभवबाट छारिएका नेपालकैले आफ्नो जीवनको उत्तराध्यायमा भूमिका निर्वाह गर्ने ? यही प्रश्नमा नेपाली कांग्रेसले शेरचन र शेरचनद्वारा रजिस्ट्रारको वर्तमान भूमिकालाई हेनुपर्ने । नेपाली कांग्रेस नेपालका फल फल एउटा सामाजिक राजनीतिक दल होइन । यसको इतिहास नेपालको लोकतान्त्रिक प्रश्नको नामाधिक अधिकार, राजनीतिक स्वतन्त्रता र राष्ट्रिय राजनीतिको अन्तर्गत मोडसँग सम्बन्धित छ । राणाशासनविरोधको संघर्षहरू २००९ सालको परिवर्तन,

राष्ट्रतन्त्रको पुनःस्थापना, २०४५ सालको जनआन्दोलन, २०६२/०६३ को लोकतान्त्रिक आन्दोलन तथा गणतान्त्रिक संविधान निर्माणसम्म नेपाली कांग्रेसले नेपालको राजनीतिक यात्रामा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेको छ । इतिहासका हरेक चरणमा कांग्रेसको भूमिका एउटै प्रकारको थियो ? कसिले संघर्षको अग्रगण्य भए ? कसले सरकारमा, कसले प्रतिपक्षमा र कहिले परिवर्तनका विभिन्न शक्तिबीच समन्वयकारी भूमिकामा रह्यो र यसको नेतृत्वमा कुनै राजनीतिक सम्पत्ति भनेको यसको ऐतिहासिक स्मृति र लोकतान्त्रिक वैज्ञान्य हो । त्यसैले नेपाली कांग्रेस कमजोर हुँदा केवल एउटा पाटी कमजोर हुँदैन, नेपालको लोकतान्त्रिक राजनीतिको एउटा महत्त्वपूर्ण आधार कमजोर हुन्छ । कांग्रेसको आन्तरिक विवाद केवल कांग्रेसको आन्तरिक विषयमात्र होइन, त्यसैले राष्ट्रिय राजनीतिको दिशा र स्थायित्वमा पनि प्रभाव पार्छ । लोकतान्त्रिक यात्रामा हिरेको योगदानका कारण विभिन्न राजनीतिक धारका मानिसले पनि नेपाली कांग्रेसलाई एउटा संस्थागत राजनीतिक शक्तिका रूपमा हेर्दै आएका छन् । कांग्रेसको लोकतान्त्रिक इतिहासमा अहमति राख्ने नागरिक पनि संस्थाको समस्यामा कांग्रेसले राष्ट्रिय भूमिका खेलेको भने अझै आश्चर्य । यही कारणले कांग्रेसका लागि राजखो चुगौनी सामान्य चुगौनी चुनौतीभन्दा कूलै छ । कांग्रेसले अब आफूलाई केवल कांग्रेसको महातदाको पाटीका रूपमा होइन, लोकतान्त्रिक स्थायित्वको एउटा राष्ट्रिय धरोहरका रूपमा पुनः परिभाषित गर्न समर्थनुपर्छ । यसको अर्थ कांग्रेसले आफ्नो पिढीपचार छोड्नु होइन । बरू आफ्नो ऐतिहासिक पिढीपचारलाई अह फराकिलो राष्ट्रिय जिम्मेवारीमा रूपान्तरण गर्नु हो । देशका सबै सदस्य लागि आशाको धरोहर बनसकने कांग्रेसको संस्कार निर्माण गर्नसम्म नै कांग्रेसको ऐतिहासिक पुँजीको आगमिक प्रयोग हुनेछ ।

देउवा: पदभन्दा अनुभवको प्रश्न
शेरबहादुर देउवा नेपालको समकालीन
राजनीतिका सबैभन्दा लामो अनुभव
भएका वर्तमानका नेतामध्ये एक
हुनुहुन्छ । उहाँले नेपाली कांग्रेसको
नेतृत्व गर्नुभयो, पाँचपटक प्रधानमन्त्री

यन्त्रभूयो वे नेपालको राजनीतिमा
संरक्षणका निम्नलिखित कठिन चरणहरू
स्वरूप अपना थाल्नुपरेको। यी तथामा
राजनीतिक जीवन आफैमा एउटा झुका
राजनीतिक विचित्रताहरू पाइने हो।
सरकार चलाएको अनुभव, पार्टी
सञ्चालनको अनुभव, आन्दोलन
निर्वाचनको अनुभव, अन्तरदलीय
सम्बन्धको अनुभव तथा राज्य
सञ्चालनका जटिलतासँग प्रत्यक्ष
साभाकारण, यी सबै कुनै कुनै कितापो
परि प्राप्ति हुने ज्ञान सिद्धान्त नभई
दशकौको राजनीतिक यात्राबाट प्राप्त
संग्रह प्राप्त सृष्टि हुन्। यसैबाट देखापर्छ
आफू समाजले केवल अन्य देशवासी
प्रतिस्थापको अपेक्षा गर्नु हुँदैन, उहाँसँग
रहेको अर्थ अनुभवलाई राष्ट्रिय
अध्ययनक्रममा स्थापना गर्न अपेक्षा

गन्तुं पद्धति। पाँचपट्टक प्रधानमन्त्री
अभ्यर्थकों स्थितिको राजनीतिक अवसरको
अन्तम अर्थको राजनीतिक पद्धत पत्रक
गन्तुमार्ग हुनसक्छैन। त्योभन्दा ठूलो
उल्लंघन आफूले समाजको अनुभवलाई
नयाँ पुस्तकोलाई निर्माणमा लगाउनु
राजनीतिक विवादमा मध्यस्थता लगाउनु
कठिन समस्यामा समाजलाई जोड्नु
हुनसक्छ। यही नै अन्त्यको
परिणतवताको उच्चतम अवस्था हो।

अभिभावकको कार्य तथा पालना होइन
अभिभावकक भन्नास्था राजनीतिक
निवृत्त हुने अर्थ लगाउनु हुँदैन।
अभिभावकक अधिक राजनीतिकको
उच्छत तह हो। अभिभावक त्यो हो
जसले आगै समूहको हितभन्दा आफ्नो
हितलाई माथि राख्छ। जसले आफ्नो
समाजमा पालना होइन, आलोचकलाई पनि
सुन्छ। जसले आफूलाई केन्द्रमा राखेर
संस्था चलाउँदैन, तर समाजलाई केन्द्रमा
राखेर आफूलाई भूमिका दिन्छ। यो
नैलेनै तेरेक विषयमा आफ्नो पत्र
स्वागत गर्नैपर्छ भन्ने हुन्छ। कहिलेकाहीँ
उसको मौनता पनि योगदान हुन्छ।
कहिलेकाहीँ उसको एक शब्दले दुई
पक्षबीचको अर्थ परिवर्तनसक्छ।
कहिलेकाहीँ उसले आफ्नै दायाँ कंठ
समाजको लागि छोडिदिन्छ संस्थाले ठूलो

कच्चाट मूक राजन सख्ख । अज
देउको राजनीतिक अनुभवलाई यहि
दृष्टिले हेर्ने आवश्यक छ । देश
राजनीतिक रूपमा संवेदनशील
विषयमा, उनी उहाँले सरकार, पार्टी
विषय, युवा पुस्ता न गरीएको समाजसँग
सदाको पुनः बना सक्नुहुन्छ
कोग्रेसमैन नेतृत्व हल्लाउनुको प्रश्न
हेर्ने उहाँ नयाँ पुस्तालाई आफ्नो
राजनीतिक उत्तराधिकारीमाथि होइन
संस्थाको उत्तराधिकारीमाथि युवा त्यहाँ
गर्ने वातावरण निर्माण
सक्नुहुन्छ । त्यो कमजोरी होइन
त्यो परिपक्वता हो ।

जसन्तुष्टिदे विपत्तमा न होस्

राजनीतिप्रतिको असन्तुष्टि लोकतन्त्रको
खतरा होइन । असन्तुष्ट नागरिक

विष्णु कौञ्जद त असतुष्टि विवृताम्
 बदलियो भने नागरिके विकसो शरण
 पान छोके समखे । यो होला पात्र
 असफल भयो भनने निष्कर्ष नोकोलात
 हो त भक्त सखार पान होत सख हँद
 भने निष्कल नोकोलप्रतीको विषयको संकट हो । यो तगत गलत भयो भनने
 नोकोलात्रिक अलोचना हो त भक्त
 नोत उस्तै हुन भने सामूहिक निष्कर्ष
 राजनीतिक विवृताको संकेत हो ।
 तथैकै काँग्रेसबाट अहिलेको दलकै
 भूमिका आज भन महेत्तुवर्ण हुन्छ
 उसले जनतालाई फेरि राजनीति सम्भन्
 भने विवरास दिलाउनुपर्छ
 लोकतन्त्रबाट परिभाषा आउनुभन्ने
 प्रमाण दिनुपर्छ । नेतृत्व व्यक्तिगत
 स्वार्थभन्दा माथि उठ्नुपर्ने सक्छ भनने
 उदारतर प्रस्ट भननुपर्छ ।

सुपर बिहार डोकन, सुपर सिस्टम
नेपालको समस्या एउटा महान् तन्त्र हो
नेहुमात्र भएको होइन । समस्या
संस्थाहरू कमजोर हुँदा पनि भएको हो ।
यसै शक्तिलाई भन्ने हो भने व्यवस्था
चल्ने र व्यक्ति कमाउने भयो भने
व्यवस्था कमजोर हुने अवस्था
तोलेकनको दीर्घकालीन समाधान
होइन । हामीलाई अब त्यस्तो पलायन
चाहिन्छ जहाँ प्राप्तमन्त्री परिवर्तन हुँदा
राज्यको नीति नबलियो । पार्टी समापित
परिवर्तन हुँदा समग्र नटुटोस् ।
सरकार परिवर्तन हुँदा प्रशासन
नहलियोस् । नेतृत्व प्राथमिकता
सिद्धान्तका राष्ट्रिय प्राथमिकता
नफेरिऊन् । यसका लागि निष्पक्ष
स्वतन्त्र प्रशासन, व्यवसायिक प्रवृत्ति
खन्डन न्यायपालिका, सक्षम निर्वाचन
प्रणाली, राम्ररी रानीती र नद
अन्तर्गत कोलेक्ट्रन र परिणाममात्र
सर्वजनिक प्रशासन आवश्यक छन्
देउबालस्ता अग्रभूमी तोकको पैहोसालमा
भूमिका यही प्रणाली निर्माणमा पनि
हुनसक्छ । आफूले भोगेको राजनीतिव
अग्रभूमीलाई संस्थागत सुधारमा
रूपान्तरण गर्नु उहाँको राजनीति
जीवनको अत्यन्त महत्त्वपूर्ण योगदान
बनाउनुपर्छ ।

केर सेपिङ होइन, एस्चुर सेपिङ
नेपालको राजनीतिले एउटा कठिन
निष्पत्ति नुर्गुनेप सयम् आएको छ, यहाँ
जुनो विगतको प्रिष्टिमा जेमानु चान्दनी
के देशको भविष्य ? राजनीति
जैवमाना होय के ताले कुन न कुन
चररामा यो प्रश्नको समाप्ति नुर्गुण्ड
म सहि सही प्रमाणात नुर्गुण्ड
उपनीति हननक्य तर मेरोपिष्टि आउने
नेतृत्व अरु राम्रो होने वातावरण
निर्माण नुर्गु अरु दोस्रो उपनीति हो
राजनीतिक महनता सहि जितेरमा
प्रप्त हुँदा । कसिलेको आफुले जिति
सक्य ठाउँमा पनि सत्थाको भविष्यक
नापि पछि हटनसक्य महनता हो ।
नयाँ नेतृत्व प्रतिस्थापन होइन
निर्माण हो

शाले नयां नेतृत्वं खोदिरस्त्रेको ह्यु
रत नयां नेतृत्वं पुराणावाहिकं ध्रु
गरेरमात्रं जनिद्वैतम् । नेतृत्वं निर्माणं
गनुपेक्षं । स्वानीयं तहबाट, विषयगत
नाराजीबाट, सामाजिक अधीनताबाट
उच्चशैलीबाट, नीति निर्माणबाट
संसदबाट र जनतासँगको निरन्तर
सम्पर्कबाट । नयां पुस्ताले केवल
नाराजी होइन, अर्थतन्त्र बजुनपर्छ
उत्पादन, रोजगारी, प्रविधि, ऊर्जा, सञ्च
उद्योग, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य
बजुनर्पर्छ । समाधान र भू-नाराजीति
नेतृत्वं । संविधान र समाजीकरण
प्रशासन बजुनपर्छ । पुरानो पुस्ताले
नयां पुस्तालाई केवल पद हस्तान्तरण
होइन, अनुभव हस्तान्तरण गर्नुपर्छ ।
नयां पुस्ताले पुरानो पुस्ताबाट परमात्र
होइन, राजनीतिक संस्कार सिक्नुपर्छ
नयां सिम्बलले पुस्तातन्त्रलाई सघैँयाबाट
गिरिन्तानाबाट बदल्न सक्छ ।

जिनित पञ्चन : इतिहासके देवपाललाई
यो रचनाद्वारा देवपालको राजनीतिक जीवनलाई इतिहासले अनेक कोणबाट मूल्यवान् गरेको छ । उहाँका सफलता कमजोरी, गणित, विचार र उपनियति सबै इतिहासका विषय बन्दछन् । तर इतिहासको एउटा अर्को पञ्चन पनि हुनेछ, यीर्थ राजनीतिक यात्राको अन्तिम चरणमा उहाँले आफ्नो अनुभवलाई कसरी प्रयोग गर्नुभयो ? यदि उहाँले सही पदको प्रतिक्रियाधनमा माथि उठेर राष्ट्रिय अभिभावकको भूमिका निर्वाह गर्न सक्नुभयो भने त्यो उहाँको राजनीतिक जीवनको अर्को महत्त्वपूर्ण अध्याय बन्नसक्छ । कांग्रेससँगको बिभिन्न धारालाई जोड्ने, नयाँ नेतृत्वलाई उठाउ र्ने, पार्टीलाई गुटमुद्रामा उठाउने, लोकतान्त्रिक प्रस्थापनलाई बलियो बनाउने र संस्कटका बेला सबै पक्षसँग संवाद गर्ने भूमिका उहाँले केवल गर्न सक्नुहुन्छ । त्यसले केवल देवपाललाई सम्मानित बनाउने होइन नेपाली कांग्रेसलाई पनि नयाँ राजनीतिक उचाइ दिनसक्छ । उसको भविष्य उहाँको इतिहासलाई वर्तमानको जिम्मेवारीमा बदल्नसक्ने क्षमतामा छ । आज नेपाललाई अर्को गुट नयाँ व्यक्ति पूजा चाहिएको छैन । नेपाललाई नयाँ राजनीतिक संस्कार चाहिएको छ । त्यस्तो संस्कार, अर्को नेतृत्व पढाउनु भूमिका रूपान्तरण हो, गुटबाट संस्कारा रूपान्तरण हो, भाषणबाट परिणाममा रूपान्तरण हो । व्यक्ति पूजाबाट प्रणालीमा रूपान्तरण हो । नेपालका प्रत्येकदेशबाट राष्ट्रिय जिम्मेवारीमा रूपान्तरण हो । जनताले आन्दोलनबाट प्रश्न उठाइसकेका छन् । जनताले निम्तिचापबाट आफ्नो अब राजनीतिको कोषको पालो हो । आफू अगाडि हुँदा देशलाई नेतृत्व गर्नु आफू पछाडि हुँदा देशलाई जोड्नु नेपाललाई आज यस्तै अभिभावकत्व चाहिएको छ । इतिहासले यी प्रश्न सोध्नेछ, जनताले दिएको विश्वासलाई नेतृत्वले आफ्नो नो जोगाउन प्रयोग गर्नुको कि राष्ट्रको भविष्य जोगाउने ?

(लेखक कर्णाल नेपाली कांग्रेसका पुराना नेता तथा नयाँ नेपाका फाउण्डेन्स शतका अध्यक्ष)
३०/०८/२०१८)
-इतिहासका पढाउने

तूलाः	श्रमको जित्त मूयकान पाहेनेछ।
छोटो समयमा राम्रो उपनस्थि हात पर्नेछ।	
तृषिकः	लेखकियता हसिल गर्न सकिनेछ।
प्रतीक्षित नतिजाले उत्साह जगाउनेछ।	
धनुः	उच्च अधिकारीहरूसँग सम्पर्क बढ्नेछ।
काशेभमा	कोषको तारिफ हुनेछ।
मकरः	आर्थिक पक्ष सबल रहनेछ।
केपपङ्कको	कार्यबाट लाभार्जन गर्न सकिनेछ।
तूलाः	कार्य प्रारम्भ गर्न समनुहनेछ।
प्रतिभाको	प्रदर्शन गर्न सफल हुनुहनेछ।
मीनः	बुगुहको सारथ्यमा प्रान दिनुहनेछ।
सँचको	पक्ष मिलाले मा घटान रहनेछ।

[illegible][illegible]

मेष : आचार्यसिंह ज्ञानामु नृपति हुन्छ। नगवान्ने वैदिक श्रेय फराकिने हुन्छ।	कुतः धर्मको उचित समुपकार पाईन्छ। क्षेत्रीको सम्मरमा रक्षा भईन्छ।
मेष : व्याख्यानले र्गले र्गमा पावना रहनुहुने। वैदिक विपरित नै पावना हुन्छ।	कुतः नर्मोपनिहा हस्तगत गर्न सकिन्छ। प्रतीति नजिकले उरसा पाउनेछ।
मिथुन : व्यासायिक भवताको श्रेय हो हुन्छ। कार्यको व्यापारबाट मन भनिन्छ।	कुतः उच्च औद्योगिकरहस्य गर्न सकिन्छ। वर्षकोमा कसको तर्फले हुन्छ।
कर्कट : कार्यको श्रेयसम्पन्न बढिन्छ। प्रतिगोपी परीक्षामा सफलता भनिन्छ।	कुतः वाणिज्य पक्षको तरफ हुन्छ। देखाउनुको बर्षकोमा व्यापार गर्न सकिन्छ।
सिंह : शैक्षिक श्रेयमा सफलता भनिन्छ। समाजमा अति बढि बढेछ।	कुतः कार्यको प्रारम्भ गर्न सक्नुहुन्छ। प्रतिगोपी प्रवेश गर्न सक्नु हुनेछ।
कन्या : कार्यको बढिउने परिस्थिति उन्नत होने। अन्तर्गतको कार्य पवित्रता गर्नुने।	कुतः मुकुटको बाध्यता थपन हुनेछ। सर्वकोषको मिलानले मन प्रान्न हुनेछ।

बदलिँदो समाजमा नैतिक शिक्षाको खाँचो

मानिस जति नै ज्ञानी र कानून जति नै राम्रो भए पनि पालना गर्ने व्यक्ति नै इमानदार नभए के होला ? हलैको एउटा दुःखद घटनाले यही प्रश्नलाई फेरि उजागर गरिरहेको छ । बाराको जीतपुर सिमरामा तीन वर्षकी सानी बालिका गरिमा चौधरीलाई घरबाट चकलेटको प्रलोभन देखाई लिनिएको र त्यसपछि निर्ममरूपमा हत्या गरिएको घटनाले सिंगो देश शल्य भएको छ । यस घटनामा प्रहरीले १६ वर्षका किशोरलगायत केहीलाई पक्राउ गरेको छ । अबोध बालिकाको ज्यान यसरी गुम्नु र त्यसमा पनि उमेर नै किशोरावस्थामै रहेको बालकसमेत संलग्न हुनुले समाजलाई गहिरो चिन्तामा पारेको छ । यस घटनापछि न्यायको माग गर्दै सिमरादेखि काठमाडौंसम्म सर्वसाधारण सडकमा उत्रिएका छन् । यसले प्रश्न उठाउँछ — हाम्रा बालबालिका र किशोरकिशोरीले पाइरहेको शिक्षा र संस्कारमा केही ठूलो कमी त छैन ? आजका अधिकांश अभिभावक आफ्ना छोराछोरीले परीक्षामा कति जीपीए वा ग्रेड ल्याए भनेमा मात्र केन्द्रित देखिन्छन् । नतिजा राम्रो आयो भने खुसी हुने, नराम्रो आयो भने चिन्ता गर्ने तर तिनै छोराछोरी घरमा, समाजमा कतिको नैतिक र सम्मानजनक व्यवहार गर्छन् भनेर भने धेरैको ध्यान जाँदैन । परीक्षाको नम्बर हेरेरिन्छ तर सन्तानको चरित्र र आचरण हेरेरिन्छ । यही सोचले गर्दा बच्चाहरू पढाइमा अब्बल भए पनि व्यवहारमा कमजोर हुँदै गएको देखिन्छ । विद्यालयहरूको अवस्था पनि उस्तै छ । आजकल धेरै विद्यालयले आफूसँग नवीनतम प्रविधि, ग्याँस आधारित शिक्षा प्रणाली र आधुनिक सुविधा छ भनेर विज्ञापन गर्न होड गर्छन् । यस्ता

सुविधाले पढाइलाई सजिलो र आकर्षक बनाउला तर एउटा कुरा विद्यालयहरूले बिर्सिरहेका छन् — कक्षामा टपर हुनुमाथले कोही असल र जिम्मेवार नागरिक बन्छु भन्ने ग्यारेन्टी हुँदैन । जति नै अब्बल विद्यार्थी भए पनि उसमा मानवता, सम्मान र जिम्मेवारीको भावना छैन भने त्यो शिक्षा अक्षरी नै रहन्छ । भर्ना अभियानका पम्पलेटमा स्मार्ट क्लास, रोबोटिक्स ल्याब अलगाइन् पोर्टलका तस्बिर देखाइन्छ तर त्यही पम्पलेटमा विद्यार्थीले कति नम्रता वा जिम्मेवारी सिके भन्ने कुनै सूचक हुँदैन । यसरी शिक्षालाई पूर्णतः बजारीकरण गरेर विद्यालयहरू आफैँ पनि नतिजा र प्रचारको प्रतिस्पर्धामा फस्नेका हुन्छन्, जसको मूल्य विद्यार्थीको चरित्र निर्माणले नै तिर्नुपरेको छ । धेरै बालबालिका र किशोरकिशोरीले आफ्ना बुबाआमा तथा अग्रजसँग खासै कुरा गर्न चाहँदैनन् । कुराकानी नै बिरलै हुने भएपछि आना कुरा राख्दा वा व्यवहार गर्दा भाषा र आचरणमा सम्मान देखाउने बानी पनि बन्दैन । मोबाइल र इन्टरनेटमा बढी समय बिताउने तर घरपरिवारसँग कुरा गर्न रुझाउने प्रवृत्तिले पनि यसलाई थप बढाएको छ । परिवारसँगको सम्बन्ध

र संवाद कमजोर हुँदै जाँदा नयाँ पुस्ताले सामाजिक मूल्यमान्यता र सम्मान गर्ने तरिका सिक्ने ठाउँ नै साँघुरिँदै गएको छ । बिहानको खाजादेखि साँझको भोजनसम्म परिवारसँग कुरा गर्ने समय नै नहुँदा सिकिने सम्मान र सहनशीलता जस्ता गुण पनि हराउँदै गएका छन् । यसैले अब हामीले बुझ्नुपर्ने कुरा के हो भने विद्यालयले मात्र नैतिक शिक्षा दिन सक्दैन । यो जिम्मेवारी परिवार, समाज र शिक्षा संस्था सबैले मिलेर पल्ल गर्नुपर्छ । घरमा अभिभावकले आना छोराछोरीसँग नियमित कुराकानी गर्नुपर्छ, विद्यालयले पाठ्यक्रममै नैतिक शिक्षा र मानवीय मूल्यलाई प्राथमिकता दिनुपर्छ र समाजले पनि असल आचरणलाई सम्मान गर्ने संस्कार बसाल्नुपर्छ । कुनै पनि समाज कानून र व्यवस्थाले मात्र सुरक्षित बन्दैन । त्यसका लागि सबै नागरिकमा नैतिकता, इमानदारी, जिम्मेवारी, अनुशासन र मानवताको भावना हुनुपर्छ । अबसम्म हामी नयाँ पुस्तालाई प्रविधिसँगै सही मूल्यमान्यता र सम्मानको शिक्षासहित हुर्काउन सक्दैनौं तबसम्म कुनै पनि कानून वा व्यवस्थाले मात्र समाजलाई सुरक्षित बनाउन सक्दैन ।

—**नाबरा डटकम**

मध्यपश्चिम विश्वविद्यालयका स्नातक तहका सबै परीक्षा स्थगित

मध्यपश्चिम विश्वविद्यालयले स्नातक तहअन्तर्गत सञ्चालन हुने सम्पूर्ण परीक्षा स्थगित गरेको छ । बुधवार भोटेकोशी नदीमा आएको भीषण बाढीपछि देशभर उत्पन्न असहज परिस्थितिलाई सन्धानजर् गदै विश्वविद्यालयले परीक्षा स्थगित गर्ने निर्णय गरेको हो । विश्वविद्यालयको परीक्षा व्यवस्थापन कार्यालयले विहीबार सुचना जारी गर्दै एमआईसीडीबाहेक स्नातक तहअन्तर्गतका सम्पूर्ण स्कुलका परीक्षा अर्को सुचना नभएसम्मका लागि स्थगित गरिएको जनाएको छ । यसअघि विश्वविद्यालयले विहीबार विगत ११ बजेदेखि विभिन्न स्नातक तहका परीक्षा सञ्चालन गर्ने गरी परीक्षा तालिका सार्वजनिक गरेको थियो । तर भोटेकोशी नदीमा आएको बाढीका कारण देशका विभिन्न क्षेत्रमा जनजीवन प्रभावित हुनुका साथै सडक तथा यातायातमा समेत समस्या उत्पन्न भएपछि परीक्षा स्थगित गरिएको हो । भोटेकोशीमा आएको बाढीका कारण रसुवालगयातका विभिन्न क्षेत्रमा सडक, पुल तथा अन्य भौतिक संरचनामा क्षति पुगेको छ । बाढीका कारण कतिपय स्थानमा यातायात सेवा अवरुद्ध हुँदा विद्यार्थी तथा परीक्षामा सहिने कर्मचारीलाई परीक्षा केन्द्रसम्म पुग्न कठिनाई हुने अवस्था सिर्जना भएको छ । विशेषगरी विभिन्न जिल्लालाट परीक्षा केन्द्रसम्म यात्रा गर्नुपर्ने विद्यार्थीका लागि पछिल्लो विपद्को अवस्था जोखिमपूर्ण बनेको छ । यही अवस्थालाई

ध्यानमा राख्दै विश्वविद्यालयले परीक्षा सञ्चालन तत्कालका लागि रोक्ने निर्णय गरेको हो । परीक्षा व्यवस्थापन जनजीवन सामान्य अवस्थामा फर्किन सकेको छैन । प्राकृतिक विपद्को यस्तो अवस्थामा विद्यार्थीलाई परीक्षा केन्द्रसम्म पुग्न लगाउँदा उनीहरूको सुरक्षामा जोखिम हुनसक्ने भएकाले विश्वविद्यालयले परीक्षा स्थगित गरेको हो । परीक्षा स्थगित भएपछि विद्यार्थीहरूमा नयाँ परीक्षा तालिकाबारे चासो बढेको छ । विश्वविद्यालयले भने नयाँ तालिकाबारे पछि जानकारी गराउने भएकाले तत्काल अनिश्चित सुचना र सामाजिक सञ्जालमा आएका हल्लाको भर नगर्न अप्रग्रह गरेको छ । विश्वविद्यालयले अवस्था सामान्य भएपछि परीक्षा सञ्चालनको नयाँ मिति सार्वजनिक गर्ने छ । त्यसपछि विद्यार्थीहरूले सम्पन्नित परीक्षा केन्द्रमा तोकिएको मिति र समयमा उपस्थित हुनुपर्नेछ । —**हावा कुरा डटकम**

प्राविधिक शिक्षामा विद्यार्थीको आकर्षण घट्दै

देशभर प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् (सीटीईभीटी) अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूमा उपलब्ध क्षमताअनुसार विद्यार्थी भर्ना हुन नसकेको देखिएको छ । वि.सं. २०८१ मा डिप्लोमातर्फ ३८,४६३ क्षमता रहेकोमा २५,२४८ जना मात्र दर्ता भएको र २०८३ मा आइपुग्दा ३२,३४५ क्षमतामा २४,००५ जना मात्र दर्ता भएका छन् । डिप्लोमातर्फ आकर्षण भने घटेर २०८३ मा ६,४९२ सिट क्षमता रहेकोमा ३,२९१ जना मात्र भर्ना भएको देखिन्छ । यसले विद्यालय शिक्षामा बीचमै पढाइ छाड्ने समस्या र प्राविधिक शिक्षातर्फ घट्दो आकर्षण देखिन्छ । परिषद्का निमित्त सदस्य सचिव अनोज भट्टराईका अनुसार देशभर हाल ६६९ वटा शिक्षण संस्था सक्रिय रहेको छ भने डिप्लोमा र प्रिप-डिप्लोमा तहमा सिट खाली रहने क्रम बढेको छ । देशभर ६५ आङ्गिक, २५२ प्राविधिक वार सञ्चालित विद्यालय, ५० साकेदारी र ३०२ निजी सम्बन्धन प्राप्त शिक्षालय रहेका छन् । विद्यालय स्तरमा कम्प्युटिसेरी विद्यार्थीको सङ्ख्या उल्लेख्य रूपमा घट्दै गएको र यसको प्रत्यक्ष असर प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षामा परेको पाइएको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार उत्पादनशील उमेर समूह (१५-२९ वर्ष) को जनसङ्ख्या ६१.९६ प्रतिशत रहे पनि विद्यालय तहमा विद्यार्थीको संख्या उच्च तहमा पुग्दा कम्प्युटिसेरी घट्दै गएको छ । वि.सं. २०८३ को तथ्याङ्क अनुसार कक्षा १ मा जम्मा आठ लाख ४५ हजार एक सय ९९ विद्यार्थी भर्ना भएकामा कक्षा १० मा आइपुग्दा यो सङ्ख्या घटेर ४ लाख ६१ हजार ९०८ मा सीमित भएको छ । यस्तै कक्षा १२ मा पुग्दा विद्यार्थीको सङ्ख्या २ लाख ७४ हजार ७२८ मात्र रहेको छ । यसैविच वि.सं. २०८२ को एसईई परीक्षामा सम्मिलित ५ लाख १२ हजार ४२९ परीक्षार्थीमध्ये ३ लाख ६७ हजार ६८३ जना ग्रेडेड र १ लाख ४४ हजार ७४६ जना नन-ग्रेडेड भएका थिए । सीटीईभीटीको कृतिवेदन अनुसार नेपालमा टिभेट क्षेत्रको कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा योगदान १ प्रतिशत मात्र रहेको छ । देशभर एक हजार दुई सय तिन वटा टिभेट संस्था र एक हजार आठ सय ५० भन्दा बढी छोटो अवधिको तालिम प्रदायक संस्थाहरू रहेता पनि क्षमता अनुसार विद्यार्थी

नामाङ्ग हुन नसकेको अवस्था छ । २०८३ सालमा ३८ हजार ८३७ विद्यार्थी भर्ना क्षमता रहेकोमा २४,००५ डिप्लोमा र तिन हजार २९१ मात्र प्रिपेड-डिप्लोमा भर्ना भएको तथ्याङ्कले देखाउँछ । बदलिँदो श्रम बजार र युवाहरूका नयाँ आकाङ्क्षाहरूले सम्बोधन गर्न विद्यमान टिभेट संरचनाको पुनर्संरचना आवश्यक भएकै हो । सै, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीनै तहका सरकारबाट स्पष्ट भूमिका, समन्वय र जवाफदेहिता सुनिश्चित गर्दै सौर्य सुशासन कायम गर्नुपर्नेमा जोड दिइएको छ ।

राष्ट्रिय टिभेट नीति संवाहः माग अनुसार जनशक्ति उत्पादनमा जोड
प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालिम(टिभेट)लाई सीप, उत्पादन र रोजगारीसँग जोड्ने गरी ऐन निर्माण गर्नुपर्नेमा विज्ञ तथा सरोकारवाला जेड दिएका छन् । शिक्षा तथा खेलकूद मन्त्रालयको आयोजना तथा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् (सीटीईभीटी) को समन्वयमा सोमबार सिंहदरबारमा आयोजित राष्ट्रिय टिभेट नीति संवादमा सहभागी वक्ताहरूले बजारको मागअनुसार दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्न टिभेट शिक्षालाई व्यवहारिक र उत्पादनमुखी बनाउनुपर्ने बताएका हुन् । उनीहरूले विद्यालय तहदेखि नै सीपमूलक तथा व्यवहारिक शिक्षा दिनुपर्नेमा जोड दिँदै प्राविधिक शिक्षालाई वैकल्पिक शिक्षाका रूपमा मात्र हेर्नु नभएता, साथै प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालिमको स्पष्ट विभाजन आवश्यक रहेको उनीहरूको भनाइ थियो । राष्ट्रिय योजना आयोगका सदस्य रेशु अर्याल बुझानाले नयाँ टिभेट ऐनले समावेशिता, रोजगारी बृद्धि र

उत्पादनशील क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने बताइन् । नीतिगत तथा संरचनागत समस्याका कारण प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षाको आकर्षण र दिगोपना कायम हुन नसकेको उल्लेख गर्दै उनले ऐन निर्माणका क्रममा सबै सरोकारवालासँग व्यापक छलफल गर्नुपर्नेमा जोड दिए । आयोगका सदस्य डा. सुदन भाले टिभेटलाई स्थानीय तह, विश्वविद्यालय, संस्था तथा विभिन्न सङ्गठनसँग जोड्नुपर्ने बताए । उनले व्यावसायिक शिक्षा सरकारको प्राथमिकतामा रहेको उल्लेख गरे । शिक्षामन्त्रीका प्रमुख सल्लाहकार शैलेन्द्र भाले व्यावसायिक शिक्षालाई सीप र उत्पादनसँग जोड्नुपर्ने बताए । विगतमा नीति बने पनि त्यसको अपनत्व नलिँदा कार्यान्वयनमा समस्या आएको उल्लेख गर्दै उनले अब बन्ने टिभेट ऐन पारदर्शी र व्यवहारिक हुनुपर्ने बताए । शिक्षा मन्त्रालयका सहसचिव जयराम अधिकारीले मध्यमस्तरीय जनशक्ति विकासमा सीटीईभीटी को महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेको बताए । नीति संवादले प्राविधिक जनशक्तिसम्बन्धी नीति निर्माणमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने विश्वास उनले व्यक्त गरे । नेपाल नगरपालिका का अध्यक्ष भीमप्रसाद बुङ्गानाले पछिल्लो समय प्राविधिक शिक्षातर्फ विद्यार्थीको आकर्षण घटेको बताउँदै सौर्य सरकारले स्थानीय सरकारलाई आवश्यक सहजीकरण गर्नुपर्ने बताए । सीटीईभीटीसम्बन्धी ऐन, नियमावली तथा निर्णयहरू मन्त्रालयमूखी हुनुपर्ने उनको भनाइ थियो । कार्यक्रममा सीटीईभीटीका निमित्त सदस्यसचिव अनोज भट्टराईले परिषद्का तालिबि तथा टिभेट ऐनका विषयमा प्रस्तुतीकरण गरेका थिए ।

—**रातोपाटी डटकम**

कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालयले विपद् उद्धार कोषमा रकम जम्मा गर्ने

कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालयले बाढी प्रभावित परिवार तथा समुदायको राहत र पुनःस्थापनामा सहयोग पुऱ्याउन प्रधानमन्त्री दैवी प्रकोप उद्धार कोषमा रकम जम्मा गर्ने निर्णय गरेको छ । विश्वविद्यालयको आज बसेको कार्यकारी परिषद्को बैठकले पदाधिकारी, शिक्षक तथा कर्मचारीको भदौ महिनाको रकम कटौत भुक्तानी गर्दा निश्चित प्रतिशत/दिन बराबरको रकम कटौत गरी उक्त कोषमा जम्मा गर्ने निर्णय गरेको छ । प्रधानपद तथा प्रशासक, सह-प्राध्यापक तथा सह-प्रशासक वा सो सरकारीचलक, कार्यलय सहयोगीलगायत श्रेणीविहीन कर्मचारीबाट दुई दिन बराबरको पारिश्रमिक कटौत गरिने विश्वविद्यालयले जनाएको छ । भदौ १० गते रसुवा जिल्लाको रसुवाबाढी, भोटेकोशी नदी तथा तल्लो तटीय क्षेत्रमा आएको भीषण बाढीका कारण रसुवा, नुवाकोट, धारिङ, गोर्खा, चितवनलगायत जिल्लामा ठूलो

अधिकृत तथा प्रशिक्षक वा सो सरहका कर्मचारीबाट सात दिनको तलब बराबरको रकम कटौत हुनेछ । मुख्य कार्यलय सहयायक, कार्यलय सहायक वा सो सरहका कर्मचारीबाट पाँच दिन तथा सवारीचलक, कार्यलय सहयोगीलगायत श्रेणीविहीन कर्मचारीबाट दुई दिन बराबरको पारिश्रमिक कटौत गरिने विश्वविद्यालयले जनाएको छ । भदौ १० गते रसुवा जिल्लाको रसुवाबाढी, भोटेकोशी नदी तथा तल्लो तटीय क्षेत्रमा आएको भीषण बाढीका कारण रसुवा, नुवाकोट, धारिङ, गोर्खा, चितवनलगायत जिल्लामा ठूलो

जनघनको क्षति भएको थियो । सो घटनापछि दुःख तथा समवेदना व्यक्त गर्दै विश्वविद्यालयले प्रभावित परिवार तथा समुदायको राहत र पुनःस्थापनाका लागि सहयोग गर्ने निर्णय गरेको हो । विश्वविद्यालयका रजिस्ट्रार प्रा डा सुबिर सिंहद्वारा जारी अत्यन्त जरुरी सूचनामा प्राकृतिक विपद्बाट प्रभावित परिवार तथा समुदायको राहत र पुनःस्थापना कार्यमा स्वेच्छिक रूपमा अधिक सहयोग गर्ने विश्वविद्यालयका सम्पूर्ण पदाधिकारी, शिक्षक तथा कर्मचारीप्रति धन्यवादसमेत व्यक्त गरिएको छ ।

—**विश्वी नेपाल डटकम**

प्रेस युनियनद्वारा १२ पत्रकार पुरस्कृत, सल्लाहकार सम्मानित

पाल्पा, भदौ १४/नेपाल प्रेस युनियन पाल्पा शाखाले आठौं १०औं जिल्ला अधिवेशनका अवसरमा विभिन्न विधाका १२ जना पत्रकारलाई पुरस्कार प्रदान गरेको छ । पत्रकारिताको क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याएका तथा सक्रिय रूपमा पत्रकारिता गर्दै आएका पत्रकारलाई संस्थाले नगद, प्रमाणपत्रसहित सम्मान गरेको हो ।

युनियनले पूर्वमाना स्मृति पत्रकारिता पुरस्कारबाट माधव अर्याल, तिलकराम स्मृति पत्रकारिता पुरस्कारबाट सुनिल काकी र दानबहादुर हिस्की, विकास पत्रकारिता पुरस्कारबाट सुमन काकी, बालकुमारी स्मृति पत्रकारिता पुरस्कारबाट भोजराज तिमिल्सेना तथा सिर्जनशील पत्रकारिता पुरस्कारबाट भिना कुमाल, प्रेरणा नेपाल, शोभा बापा पुरस्कृत

भएका छन् । त्यसैगरी क्रियाशील पत्रकारिता पुरस्कारबाट सन्तोष गहतराज, पाल्पाली ढाका पत्रकारिता पुरस्कारबाट लेखक दुर्गा अर्याल, लक्ष्मण छिमिरे स्मृति पत्रकारिता पुरस्कारबाट अनु खनाल तथा राजेन्द्र पन्थी स्मृति पत्रकारिता पुरस्कारबाट सीता पाण्डे पुरस्कृत भएका छन् । युनियनले संस्थालाई विभिन्न समयमा महत्वपूर्ण सहयोग पुऱ्याउने व्यक्तिकहरूलाई पनि सम्मान गरेको छ । संस्थाका सल्लाहकारहरू भूपेन्द्र गहिर, जगदीश भट्टराई, माधव अर्याल, प्रकाश नेपाल, कविराज नेपाल, भरत शर्मा र मुक्ति न्यौपाने लगायतलाई सम्मान गरिएको हो । त्यसैगरी नेपाल प्रेस युनियन पाल्पालाई विभिन्न समयमा सहयोग गर्दै आएका नेपाली कांग्रेस तानसेन-१३ का

वडा समापति किशोर भट्टराई, लुम्बिनी मेडिकल कलेजका कम्पनी सचिव कृष्णप्रसाद पराजुली तथा नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका कोषाध्यक्ष एवं होटल व्यवसायी मोहनप्रसाद श्रेष्ठलाई पनि सम्मान गरिएको छ । यसैबीच, युनियनका सल्लाहकार जगदीश भट्टराईले पत्रकारिता कल्याणकारी राहत कोषका लागि २१ हजार रुपैयाँ सहयोग गरेका छन् । पत्रकार तथा सञ्चारकर्मिलाई आपत्कालीन अवस्थामा सहयोग गर्ने उद्देश्यले स्थापना गरिएको राहत कोषमा उनले उक्त रकम प्रदान गरेका हुन् । पुरस्कार तथा सम्मानले पत्रकारलाई थप उत्साहित बनाउँदै पत्रकारिताको क्षेत्रमा सक्रिय र जिम्मेवार भएर काम गर्ने प्रेरणा मिल्ने युनियनले जनाएको छ ।

खेलकुद समाचार

सन्दिपले एक महिनाको तलब विपद कोषमा दिने

काठमाडौं, भदौ १४/ नेपाली ओडीआई क्रिकेट टोलीका कप्तान सन्दिप लामिछानेले विनाशकारी बाढी प्रभावितका लागि एक महिनाको तलब प्रधानमन्त्री देवी प्रकोप उद्धार कोषमा सहयोग गर्ने घोषणा गरेका छन् । सन्दिपले क्रिकेट एसोसिएसन अफ नेपाल (स्यान) बाट प्राप्त हुने एक महिनाको पारिश्रमिक १ लाख २० हजार रुपैयाँ प्रधानमन्त्री देवी प्रकोप उद्धार कोषमा दिने जानकारी दिएका हुन् । एसोसी प्रिमियर कप खेल मनेसियामा रहेको नेपाली टोलीका कप्तान सन्दिपले सामाजिक सञ्चारमाफर्त आफूहरू देशबाट टाढा भए पनि मन भने नेपालमै रहेको उल्लेख गरेका छन् । उनले कठिन घडीमा बाढी प्रभावित नागरिकप्रति गहिरो सहानुभूति व्यक्त गर्दै प्रतियोगिताभर नेपालको प्रदर्शनलाई प्रभावित नेपालीका लागि समर्पित गर्ने बताएका छन् । यस्तै, एसोसी प्रिमियर कपभरि नेपालले लिने हरेक विकेटका लागि १ हजार ५०० रुपैयाँ र प्रहार गर्ने हरेक चौका तथा छक्काका लागि १ हजार ५०० रुपैयाँ बाढी प्रभावित बालबालिकाका लागि शैक्षिक सामग्री उपलब्ध गराउन सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता पनि जनाएका छन् । 'उनीहरूको सपना कुनै बाढीले बगाउन सक्दैन' सन्दिपले भने । हरेक विकेट, हरेक बाउन्डी र हरेक हिटिङ नेपालकै लागि हुने उनले उल्लेख गरेका छन् । यसअघि नेपाल क्रिकेट संघ (स्यान) ले देवी प्रकोप उद्धार कोषमा ३० लाख रुपैयाँ सहयोग गर्ने घोषणा गरिसकेको छ । नेपालले एसोसी प्रिमियर कपको समूह चरणमा बहराइन, साउदी अरेबिया, मलेसिया र इङ्कडसँग प्रतिस्पर्धा गर्ने छ ।

आज राष्ट्रिय पुस्तकालय...

...यस्तो अवस्थामा पुस्तकालयको महत्त्व र उपयोगिताबारे नयाँ पुस्तालाई सचेत गराउनु आवश्यक रहेको सरोकारवालाहरू बताउँछन् । नेपालमा पुस्तकालयको संस्थागत विकाससँगै विद्यालय, क्याम्पस, समुदाय तथा स्थानीय तहमा विभिन्न प्रकारका पुस्तकालय सञ्चालनमा छन् । पुस्तकालयले विद्यार्थी, शिक्षक, अनुसन्धानकर्ता तथा आम पाठकलाई आवश्यक ज्ञान, सूचना र अध्ययन सामग्री उपलब्ध गराउँदै आएका छन् । सूचना प्रविधिको विकाससँगै परम्परागत पुस्तकालयलाई डिजिटल प्रविधिसँग जोड्दै आधुनिक र प्रविधिमैत्री बनाउने प्रयाससमेत भइरहेका छन् ।

राष्ट्रिय पुस्तकालय दिवसका अवसरमा देशका विभिन्न स्थानमा पुस्तक प्रदर्शनी, वाचन कार्यक्रम, अन्तरक्रिया, वक्तृत्वकला, साहित्यिक कार्यक्रम तथा पुस्तकालयसम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम आयोजना गरिँदै आएका छन् । दिवसले पुस्तकालयलाई केवल पुस्तक राख्ने स्थानका रूपमा नभई ज्ञान, अनुसन्धान, सिर्जना र बौद्धिक विकासको केन्द्रका रूपमा स्थापित गर्नुपर्ने आवश्यकतामाथि ध्यानाकर्षण गराउने

गरेको छ । विशेषगरी बालबालिका तथा युवामा पढ्ने संस्कारको विकास गर्न विद्यालय र समुदायस्तरमा पुस्तकालयको पहुँच विस्तार गर्नुपर्ने आवश्यकता छ । स्थानीय तहहरूले समेत पुस्तकालयको संरक्षण, पूर्वाधार विकास, नयाँ पुस्तक तथा अध्ययन सामग्रीको व्यवस्थापन र डिजिटल श्रोतमा पहुँच विस्तारलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने देखिन्छ । पुस्तकालयको विकासले समाजमा अध्ययन र अनुसन्धानको वातावरण निर्माण गर्नुका साथै नागरिकको ज्ञान र चेतनाको स्तर बढाउन महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउँछ । त्यसैले राष्ट्रिय पुस्तकालय दिवस केवल औपचारिक रूपमा मनाउने दिन नभई पुस्तकालयको वर्तमान अवस्था, चुनौती र भविष्यको आवश्यकताबारे समीक्षा गर्ने अवसरका रूपमा लिनुपर्ने सरोकारवालाहरूको धारणा छ । पछिल्लो समय पढ्ने बानीमा आएको परिवर्तनका बीच पुस्तकालयलाई समयअनुकूल विकास गर्दै नयाँ पुस्तालाई पुस्तक र अध्ययनसँग जोड्न सकेमा ज्ञानमा आधारित समाज निर्माणमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्याने विश्वास गरिएको छ ।

आफ्नै पार्टीका...

...राष्ट्रिय जनमोर्चा नेपाल पाल्पाका अध्यक्ष विशाल दर्नामीले सरकारले विभिन्न बहानामा सञ्चारमाध्यम तथा पत्रकारमाथि दबाव सिर्जना गरी बसित बनाउने काम गरेको बताए । उनले आन्दोलनमा आउने पार्टीको साथ र सहयोग रहने बताए । प्रेस युनियन पाल्पाका संस्थापक अध्यक्ष भूपेन्द्र गहिरले सरकारलाई प्रेसविरोधी गतिविधि सञ्चालन आग्रह गर्दै सबै राजनीतिक दल एकजुट भएर प्रेसविरोधी गतिविधि रोक्नुपर्ने बताए । नेपाल पत्रकार महासंघ पाल्पाका अध्यक्ष कमलराज तिमिल्सेनाले राज्यको चौथो अंगका रूपमा रहेको प्रेसलाई कमजोर बनाउने नीति सरकारले अघि सारेको आरोप लगाए । सरकारी विज्ञापन रोक्ने तथा लोककल्याणकारी विज्ञापन कटौती गर्ने निर्णयले सञ्चारमाध्यम धरासायी हुने भन्दै उनले सञ्चार क्षेत्रलाई कमजोर बनाउने प्रयास तत्काल रोक्न माग गरे । नेपाल ट्रेड युनियन कांग्रेस पाल्पाका सचिव लोकनाथ अधिकारीले पत्रकारिता पेशालाई भयावह, निष्पक्ष र जिम्मेवार बनाउन आग्रह गरे । प्रेस चौतारी नेपाल पाल्पाका अध्यक्ष कृष्ण काकीले सञ्चार क्षेत्र संकटमा रहेकाले सबै पत्रकार संगठन एकजुट भएर सरकारमाथि दबाव सिर्जना गर्नुपर्ने बताए । उनले स्थानीय

सरकारले स्थानीय सञ्चारमाध्यमको सबलीकरण तथा श्रमजीवी पत्रकारको हितमा काम गर्नुपर्नेमा जोड दिए । प्रेस सेक्टर नेपाल पाल्पाका अध्यक्ष कृष्ण दर्नाले लोकतन्त्र र प्रजातन्त्र स्थापनामा प्रेस युनियनको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेको उल्लेख गर्दै सञ्चारमाध्यमलाई खुर्च्याउने गतिविधि रोक्नुपर्ने बताए । पाल्पा उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष समीरमान सिंहले निजी क्षेत्र र सञ्चार क्षेत्रबीच समुधुर सम्बन्ध कायम गरी सहकार्य गर्नुपर्ने बताए । पाल्पा व्यापार संघका अध्यक्ष विष्णुबहादुर काकीले पत्रकारले इमान्दारीपूर्वक काम गर्दै जनताको विश्वास कायम राख्नुपर्ने बताए । लुम्बिनी मेडिकल कलेजका कम्पनी सचिव कृष्णप्रसाद पराजुलीले सकारात्मक सोचका साथ काम गर्न आग्रह गर्दै कलेजले सञ्चारकर्मीसँग सहकार्य गर्दै आएको बताए । पुरस्कारदाता बुद्धिप्रसाद शर्मांले पत्रकारको हैसला बढाउन अक्षयकोषका लागि सहयोग गरेको जानकारी दिए । अधिवेशनमा शाखा अध्यक्ष मन गहिरले नार्पक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्दै वर्षभरि शाखाले गरेका गतिविधिबारे जानकारी गराइन् । शाखामा हाल ६१ जना सदस्य रहेको जनाइएको छ । अध्यक्ष गहिरको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा उपाध्यक्ष रामचन्द्र रायमाझीले स्वागत र सचिव विष्णु छिमिरेले सञ्चालन गरेका थिए ।

कैलाशनगर मिडिया प्रा.लि., तानसेन, पाल्पा

विज्ञापन दररेट परिवर्तन भएको सूचना

बढ्दो महती, कागज मरी तथा छुपाई सामग्रीको मूल्यवृद्धिका कारण कैलाशनगर मिडिया प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित नव जनचेतना दैनिकले २०८३ श्रावण १ गतेदेखि लागू हुनेगरी यस अघि कायम गरेको दररेटमा निम्नानुसार परिवर्तन गर्ने निर्णय भएकोले सम्बन्धित सबैको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

विज्ञापन दररेट

साधारण तर्फ

विवरण	साईज	स्यामश्वेत पत्रिका दररेट
प्रथम पृष्ठ	प्रति सि.सि.	रु. ४००/-
मिध्रि पृष्ठ	प्रति सि.सि.	रु. ३००/-
अन्तिम पृष्ठ	प्रति सि.सि.	रु. ३५०/-

सरकारी तर्फ

विवरण	साईज	स्यामश्वेत पत्रिका दररेट
प्रथम पृष्ठ	प्रति सि.सि.	रु.५५०/-
मिध्रि पृष्ठ	प्रति सि.सि.	रु. ४५०/-
अन्तिम पृष्ठ	प्रति सि.सि.	रु. ५००/-

डिस्प्ले	अन्त्य
डिस्प्ले	स्यामश्वेत पत्रिका दररेट
प्रति बक्स	रु. २००/- (१x५ सि.सि.)
राहदानी	रु. ८००/-
टूलो डिस्प्ले	स्यामश्वेत पत्रिका दररेट
प्रति बक्स	रु. १५००/- (२x१० सि.सि.)
प्वाइन्टर	रु. १०००/-

नव
जनचेतना
NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILYराष्ट्रिय दैनिक

कैलाशनगर मिडिया प्रा.लि.

ता.न.पा.-३, भनकोटीटोल, पाण्डा, सम्पर्क नं. ०९५-५२०६०१

वर्गिकृत डिस्प्ले

१X५ साइजमा मात्र

वर्गिकृत
डिस्प्लेमा
विज्ञापन
दिनुहोस्
व्यवसाय
बढाउनुहोस् ।

सम्पर्क: ०९५-५२०६०१

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shittalpati.com क्लिक गर्नुहोस् ।

जैनचेतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाईट
शितलपाटी .कम
www.shittalpati.com डिजिटल पत्रिका